

1842-04-08

AFSENDER

MODTAGER

Frederik (Fritz) Christian Krebs Krebs

FAKTA

Dokumenttype:
Brev

Afsenderinfo (lakstempel, adresse
m.m.):
Sendt til Krebs for orientering.

Arkivplacering:
Mappe 81 nr. 08

DOKUMENTINDHOLD

1 side af Dansk Folkeblad. Sendt til Krebs for orientering.

men sætter Sandet i Klitten i Bevægelse, og man for-
maader næppe i længere Tid at udholde den Smerte, som
det imod Ansigt og Hænder påløber Sand forarsager.
Til alle Eider er man omgivet af vældige Sandstøjer, og
Havet danner langs med hele Kysten, saalænge Diet naaer,
en Kasse af Vandfald, hvor Bølgerne, idet de bryde sig
med en af de tre Sandrevler, som løbe langs med den
sydste Kyst, styre over i en Høide af 15—16 Fod og op-
løse sig i Skum, et Skuepil, der er saa oppeiet, at
næppe noget Vandfald i Verden kan fyller ved Eiden af
det. Enestruktur Skumbølde drive som Skarer af Maas-
ger over Klitterne langt ind i Landet, og Jagttageren sæt-
ter snart Ansigt, Hænder og Klæder overtruffet med Salt.
Det er vanskeligt at gjøre sig forskæellig under Larmen af
de frembrusende Bølger. Hørend Størmens bryder løb,
medens Lufsten endnu er relig, hører man Bølgeslaget i
en Afstand af 4 tykke Mile fra Kysten. Derfor ved
man mange Tineer seud, at en Storm vil komme; thi
Bevægelsen foregaar hurtigere i Havet end i Lufsten.

Klitternes Høide er forskjellig: den stiger paa ens-
fælte Eider, fra Løst paa On Syt til Tymindegab,
Udlandet af Ringjæbingsfjord, til henimod 100 Fod, en
Høide, som især er mærkelig for Klitterne paa Løst,
da de lige fra Havnbredden af kun bestaa af Gyrosand.
Blaabjerg Norden for Væde, der naaer en Høide af
100 Fod, er en Sandklit, der høier paa et temmelig
høit ældre Underlag af Mallestens- og Lær. Norden for
Udlandet af Ringjæbingsfjord afstager Klitternes Høide me-
get, og ved Skagen beløber den sig næppe til 30 Fod.
Dette er fordeles paa følgende: thi Klitternes Høide berøer
paa Windens Stykke og Størrelsen af de Sandstøjer,
som sættes i Bevægelse af Winden, og da Stoffet, hvor-
af Klitterne dannes, i det hele taget er af samme Be-
staaelse paa denne Kyst, saa bliver Klitternes Høide
her en Maalestok for Windens Stykke. Vi ere saa til-
delige til at antage, at Stormens Bølsomhed voger
mod Nord, at Forsætteren længe ikke vilde sætte Vid
til sine Jagttagerer; men et Blik paa Kaartet forklarer
dette Phænomen fuldstændig. De stærkeste og hyppigste
Størme hoi os komme fra Nordvest, og netop det, hvor
Klitternes Høide begynder at afstige, springer Eghvidsten
af Norge frem som et Værn mod denne Retning af
Winden, og det er derfor ikke at undres over, at Træ-
plantninger endnu lyffes i Klidale ved Skagen, me-

dens man derimod paa den tre Grader sydligere liggende
De Syt hidtil forjæres har anstillet lignende Forsøg.
Det Stof, hvoraf Winden bygger Klitterne, er Sand,
almindelig Strandfand, hvilket paa hele denne Kyst op-
rindelig synes at hidrøre fra den store Jorddannelse,
som man kalder Brunfuls Formationen. I de sydligere
Dele er dette Klitsand blandet med mange smaae hvide
Glimmerblade af samme Formation, hvilket har givet
Afskæning til den urigtige Paaftand, at Gyrolandet var
forskjelligt fra andet Sand derud, at det bestod af smaae
Quarstblade. I den nordlige Del og navnlig ved
Skagen indeholder Klitsandet meget Titan- og Gra-
nat, der ligeledes oprindelig hidrøre fra Brunfuls
Formationen. Størrelsen af de bevægede Sandstøjer,
der berøer paa Windens Stykke, er derpaa der, hvor
Klitterne ere høiest. Paa Løst viede 30 af de største
Sandstøjer 700 Milligrammer, medens de ved Agger
ved Limfjorden kun viede 200 Milligrammer. Klit-
terne ere steds meget vandige, og oppe paa Toppen be-
høver man sjældent at grave mere end en Fod for at finde
de Vandet endnu fugtigt; i Dalene træffer man ved
Gravning strøet friskt Vand.

Den Skistofte, som en endnu vgende Klit har, er
forskjellig fra den Kern, som en nedbrudt Klit viser. Hvil-
straaner med en saagt hældende Flade, der viger mellem
5 og 10 Grader, mod Retningen af den herskende Wind,
hvorved den dannes, altsaa mod Vest og Nordvest. Kun
hvor en ny Klit dannes sig paa en ældre nedbrudt, har
Hældningen en større Vinkel, hvilket dog kun er en Und-
tagelse fra det Almindelige. Paa den Side, som vender
fra Retningen af den herskende Wind, har Klitten en
langt stærkere Hældning, som man næsten kunde sige er
uforanderlig. Den beløber sig nemlig overalt, hvor en
Klit dannes sig ganske frist, uagtigt til 30 Grader. Kun
hvor der forekomme meget smaae Blade, stiger Hæl-
ningsvinkelen til 40 Grader, hvilket imidlertid kun er
Undtagelser. For at forklare sig denne Uforanderlighed i
Hældningen af Klitterne indre fra Winden vendte Eide,
maa man lægge Mærke til den Maade, hvorpaa Klitten
egentlig dannes sig: den voger nemlig paa den indre
Side. Sandet løber op ad den ydre saagt hældende
Flade. Saasnart det har naaet Klitterns største Høide,
falder det, og da det nu er i fuldstændig Løse af Win-
den, er der intet Undet, som har Indflydelse paa den